

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

MİRAS
MƏDƏNİ İRSİN ÖYRƏNİLMƏSİNƏ
KÖMƏK İCTİMAİ BİRLİYİ

Eşqin kanı Qarabağdır!

V BEYNƏLXALQ HƏMZƏ NİGARİ SİMPOZİUMU

MATERİALLARI

2022-ci il Şuşa ilinə həsr olunur.
Quzanlı/Ağdam, 17-19 may 2022-ci il

Hazırlayanlar:

Şəhla XƏLİLLİ
Fariz XƏLİLLİ
Metin HAKVERDİOĞLU

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

MİRAS
MƏDƏNİ İRSİN ÖYRƏNİLMƏSİNƏ
KÖMƏK İCTİMAİ BİRLİYİ

Aşkın kâni Karabağdır!

V. ULUSLARARASI HAMZA NİGARİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİLERİ

2022 - Şuşa yılına armağan olunur.
Guzanlı/Ağdam 17-19 Mayıs 2022

Editörler:

Şehla HALİLLİ
Fariz HALİLLİ
Metin HAKVERDİOĞLU

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

MİRAS
MƏDƏNİ İRSİN ÖYRƏNİLMƏSİNƏ
KÖMƏK İCTİMAİ BİRLİYİ

Garabagh is Land of Love!

5TH INTERNATIONAL HAMZA NIGARI SYMPOSIUM

PROCCEDINGS

Dedicated to the Shusha/2022 year.
Guzanli/Aghdam, 17-19 May 2022

Editors:

Shahla KHALILLI
Fariz KHALILLI
Metin HAKVERDIOGLU

Kitabın məzmunu "Miras" Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyinin cavabdehliyindədir, bu baxımdan kitabın məzmunu Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin mövqeyini əks etdirmir.

Kitab Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı ilə hazırlanmışdır.

Tərcümələr Aysel Allahverdiyeva, Şölə Bayramova, Səma Alməmmədli, Naridə Qasımovanındır.

V Beynəlxalq Həmzə Nigari Simpoziumu (17-19 may 2022 - Ağdam/Quzanlı) Materialları (Hazırlayanlar: Şəhla Xəlilli, Fəriz Xəlilli, Metin Hakverdioğlu). İki cildə, I cild. Bakı: im.print, 2022, 452 səh.

17-19 may 2022-ci ildə Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsində Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı, "Miras" Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyi, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti, Türkiyə Cümhuriyyəti Amasiya Universiteti və Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə 2022-ci il "Şuşa İli"nə həsr edilən Beşinci Beynəlxalq Həmzə Nigari Simpoziumu keçirilib. Simpoziumda çıxış edən alim və tədqiqatçıların məqalələri bu kitabda toplanıb və nəşr edilib.

Üz qabığındakı rəsmi müəllifi Gülqədəm Nağıyevadır.

Dizayner: İntiqam Məhəmmədli

Fotoqraf: Anar Həbibov

© "Miras" Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyi

ISBN: 978-9952-8412-2-0

MÜNDƏRİCAT

<i>Dos.Dr. Lalə MƏMMƏDOVA, Dos.Dr. Elfanə QASIMOVA, Nəriminə NAMAZOVA</i> <i>Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti</i> <i>Qarabağda maddi mədəni irsimiz-doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.226.</i>	<i>226</i>
<i>Alleytar ƏBİLOVA - Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi</i> <i>Mədəniyyətimizi dünyaya tanıtdıran Qarabağ inciləri.....</i>	<i>234</i>
<i>Prof.Dr. Kübra ƏLİYEVƏ - AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutu</i> <i>XIX əsrin axırı - XX əsrdə Qarabağ-Şuşa muğamın mərkəzi kimi</i> <i>doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.241.</i>	<i>241</i>
<i>Dr. Назмин ДЖАФАРОВА - Отдел информации аппарата Президиума НАНА</i> <i>Перспективы создания в Шуше Дома-Музея Джаббара Гарьядыоглу для</i> <i>Развития Музыкального Туризма - doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.252.</i>	<i>252</i>
<i>Dos.Dr. Aybəniz RƏHİMOVA - AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu</i> <i>Qulam Məmmədli təzkiəsində şuşalı sənətkarlar</i>	<i>260</i>
<i>Şəhla XƏLİLLİ - AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu</i> <i>Qarabağlı Pir Məhəmmədin "Mənaqibnamə"sinin paleoqrafik və tekstoloji təhlili</i> <i>doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.267.</i>	<i>267</i>
<i>Dos.Dr. Zərifə CAVADOVA - ADPU-nun Şamaxı filialı</i> <i>Azərbaycançılıq konsepsiyasının Vətən Müharibəsindəki qələbəmizə gedən yolda rolu.....</i>	<i>272</i>
<i>Aygün ZEYNALOVA - AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutu</i> <i>Şuşada toxuculuq və xalçaçılıq</i>	<i>277</i>
<i>Dos.Dr. Səba NAMAZOVA - Gəncə Dövlət Universiteti</i> <i>Cəlil Məmmədquluzadə yaradıcılığının Qarabağ dövrü</i> <i>doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.285.</i>	<i>285</i>
<i>Dos.Dr. Aygül HACIYEVƏ - AMEA M.Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu</i> <i>Eposlar xalqın milli-mənəvi ensiklopediyasıdır</i>	<i>291</i>
<i>Şəbnəm ƏLİYEVƏ - Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti</i> <i>Şuşada dini tikililər - doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.294.</i>	<i>294</i>
<i>Dos.Dr. Sevil KƏRİMOVA - Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti</i> <i>Azərbaycan rəngkarlığında Süvari motivinin ikonoqrafiyası.....</i>	<i>302</i>
<i>Dr. Gözəl BAXŞƏLİ - M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası</i> <i>Xudu müəllim: Vətən sevdalısı böyük insan.....</i>	<i>318</i>
<i>Dos.Dr. Həbibə ƏLİYEVƏ - AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi</i> <i>Şirvanda İslam təriqət tikililərindən günümüzdə çatan örnəklər</i> <i>doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.322.</i>	<i>322</i>
<i>İlahə SADIQOVA - Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti</i> <i>Qədim Azərbaycanda ailə-nikah münasibətləri.....</i>	<i>336</i>
<i>Prof.Dr. Pərvanə BƏKİRQIZI İSAYEVƏ -</i>	

QARABAĞLI PİR MƏHƏMMƏDİN "MƏNAQİBNAMƏ"SİNİN PALEOQRAFİK VƏ TEKSTOLOJİ TƏHLİLİ

Paleographic and Textological Analysis of "Manaqibnama" of Pir Muhammed of Karabagh

Şahla Xəlilli

AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu
doi: 10.30546/978-9952-8412-2-0.267.

Xülasə

Qarabağlı Pir Məhəmmədin nəticəsi, Osmanlı şeyxülislamı Feyzullah əfəndi öz şəcərəsini belə yazır: Şeyx Cüneydin oğlu Sultan Əhmədin oğlu Pir Məhəmmədin oğlu Həbib Məhəmmədin oğlu Şeyx Məhəmmədin oğlu Feyzullah əfəndi (Ögke 2015: 119).

Pir Məhəmməd Gəncə-Qarabağ bəylərbəyliyində (1501-1747) indiki Ağdam rayonu ərazisindəki Maqsudlu obasında anadan olmuş, yaşamış və təsəvvüfi fəaliyyət göstərmişdir. Onun həyatı tədqiq edilərkən belə anlaşılır ki, XVI əsrdə Maqsudlu obası Qarabağın sayılıb-seçilən, böyük obalarından biri olub. Maqsudlu obasının bir hissəsi indiki Qarapirimli kəndi ərazisindən keçən Cırgıs çayının (indiki Gülyataq çayı) kənarında əkin əkir, yayda Laçın-Kəlbəcər dağlarına yaylaq üçün çıxırdılar.

Qarabağlı Pir Məhəmmədin "Mənaqibnamə"sinin əlimizdə üç nüsxəsi vardır. Bu əlyazma nüsxələri Türkiyə Cümhuriyyətinin İstanbul şəhərində yerləşən Millət kitabxanasının "Feyzullah əfəndi kolleksiyası"nda qorunan 2142/6 şifrlı nüsxə, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda mühafizə olunan B-6622 şifrlı nüsxə və Qəbələ rayonunun Duruca kəndində yaşayan Məmmədov Ruslan Ənvər oğlunun şəxsi kolleksiyasında olan nüsxələrdir. Məqalədə bu nüsxələrin paleoqrafik təsviri verilmiş və tekstoloji baxımdan təhlil olunmuşdur. Nüsxələri şərti olaraq "Türkiyə nüsxəsi", "Bakı nüsxəsi" və "Duruca nüsxəsi" adlandırdıq. Mətn transfoneliterasiya edilərkən əsas nüsxə kimi "Türkiyə nüsxəsi" götürülmüşdür.

Açar sözlər: Qarabağlı Pir Məhəmməd, paleoqrafik, tekstoloji, nüsxə

Abstract

Feyzullah Efendi, the descendant of Pir Muhammed of Karabakh, the Ottoman sheikhul-Islam, writes his genealogy as follows: Feyzullah Efendi, son of Sheikh Junayd, son of Sultan Ahmed, son of Pir Muhammed, son of Habib Muhammed, son of Sheikh Muhammed (Ögke 2015: 119).

Pir Muhammad was born, lived and practiced Sufism in the village of Maqsudlu in the present-day Agdam district of Ganja-Karabagh Baylarbey (1501-1747). When studying his life, it is understood that in the 16th century, the village of Magsudlu was one of the prominent and large villages of Karabakh. A part of Maqsudlu village planted crops on the banks of the Cırgıs River (now Gulyataq River) passing

through the territory of the present-day Garapirimli village, and in the summer they went to the Lachin-Kalbajar mountains for pasture.

We have three copies of "Mənaqibnama" of Pir Muhammed from Karabakh. These manuscript copies are coded copy 2142/6 preserved in the "Feyzullah Efendi Collection" of the Millat Library located in Istanbul, Republic of Turkey, coded copy B-6622 preserved at the Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli of the Azerbaijan National Academy of Sciences, and the personal possession of Mammadov Ruslan Envar oğlu, who lives in the Duruja village of Gabala district.

Paleographic description of these copies is given in the article and analyzed from a textological point of view. We tentatively called the copies "Turkey copy", "Baku copy" and "Duruja copy". The "Turkish copy" was taken as the main copy while the text was transphoneliterated.

Key words: Karabakhli Pir Muhammad, paleographic, textological, copy.

Giriş. Qarabağlı Pir Məhəmməd XVI əsrin birinci yarısında Qarabağda yaşamış və təsəvvüfi fəaliyyət göstərmiş xəlvti şeyxidir (Ögke 2015: 121). O, Gəncə-Qarabağ bəylərbəyliyi (1501-1747) indiki Ağdam rayonu ərazisindəki Maqsudlu obasında anadan olmuş, Azərbaycan Səfəvi şahı I Təhmasibin (1524-1576) dövründə yaşamışdır. "Qara Pirim" və "Qara Şeyx" deyə tanınan Pir Məhəmmədin nəslə məşhur sufi Şəms Təbriziyyə bağlıdır. Pir Məhəmmədin anadan olduğu tarixi təxmini də olsa bilmirik. Bununla belə, onun XV əsrin sonunda anadan olduğunu ehtimal etmək olar. O, 1549-cu ildə vəfat etmişdir (Ögke 2015: 121). Qarabağda Qarapirimli kəndindəki xanəqahında ata və babasının qəbirlərinin yanında dəfn edilmiş, qəbirinin üzərində türbə tikilmişdir.

Pir Məhəmmədin ilk müəllimi və mürşidi Şeyx Abdulqaffar olmuşdur. Şeyx Abdulqaffar təriqət postunu Pir Məhəmmədə vəsiyyət etmişdir. Onun ikinci şeyxi və mürşidi isə Şah Qubad idi. Şah Qubad ona xəlvtilik təriqətində xilafət icazəsi vermişdir. Pir Məhəmmədin kəramətləri haqqında hekayələr Mənaqibnamə adı altında toplanmış, köçürülmüşdür. "Mənaqibnamənin əlimizdə üç nüsxəsi vardır. Bu əlyazma nüsxələri Türkiyə Cümhuriyyətinin İstanbul şəhərində yerləşən Millət kitabxanasının "Feyzullah əfəndi kolleksiyası"nda qorunan 2142/6 şifrlı nüsxə, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar Institutunda mühafizə olunan B-6622 şifrlı nüsxə və Qəbələ rayonunun Duruca kəndində yaşayan Məmmədov Ruslan Ənvər oğlunun şəxsi kolleksiyasında olan nüsxələrdir.

Nüsxələrin paleoqrafik təsviri. Tekstoloji tədqiqatda cəlb etdiyimiz bu nüsxələrin paleoqrafik təsviri aşağıda verilmişdir. Nüsxələri şərti olaraq "Türkiyə nüsxəsi", "Bakı nüsxəsi" və "Duruca nüsxəsi" adlandırdıq. Mətn transfoneliterasiya edilərkən əsas nüsxə kimi "Türkiyə nüsxəsi" götürülmüşdür.

1. Türkiyə nüsxəsi. Bu nüsxə Türkiyə Cümhuriyyətinin İstanbul şəhərində yerləşən Millət kitabxanasının "Feyzullah əfəndi kolleksiyası"nda mühafizə olunur. Adı "Menakib-ı Pir Muhammed Gencevi" kimi qeyd edilmişdir. Nüsxənin həcmi 25 vərəq, ölçüsü 21,6x14 sm.-dir. Nəstəliq xətti ilə Venesiya filiqranlı kağızda yazılmışdır. Mətn qara, rəvayət başlıqları qırmızı mürəkkəblədir. Hər səhifə 15 sətirdən ibarətdir. Cildi dəridir. Mətn başlayır: "Şəms Təbrizi həzrətlərinin övladından olan bu risalə Şeyx Pir Məhəmməd əl-Gəncəvi həzrətlərinin əssah rəvayətilə bəzi mənaqibi bəyanındadır qüddüsüllahi-əsrarhul-əziz". Bitir: "Bizə izhar etməklə əmr olmuşdur derlər imiş rəhmətullahi-əleyh rəhmə və əsəhən". Nüsxənin son vərəqində "Fey-

zullah əfəndi kolleksiyası"na aid olması ilə bağlı möhür vardır. Möhür Osmanlı şeyxülislamı Feyzullah əfəndinin vəqf möhürüdür. Möhürdə tarix hicri 1112-ci il yəni miladi 1700-cü il olaraq qeyd edilmişdir.

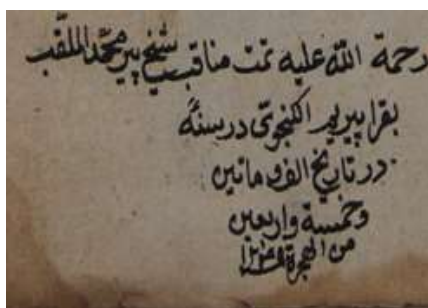
2. Bakı nüsxəsi. AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda B-6622 şifri altında qorunan bu nüsxənin həcmi 27 vərəqdən ibarətdir. Nüsxənin adı "Pir Məhəmməd əl-Gəncurri – Risalə" kimi yazılmışdır. Ölçüsü 20x14 sm-dir. Əlyazma nüsxəsi bənövşəyi rəngli karton qovluğa qoyulmuşdur. Əlyazma sarı nazik kağıza bükülmüşdür. Bu kağızın vəziyyəti qənaətbəxş olmayıb, kənarları didilmiş, bəzi yerlərini böcəklər yemişdir. Üzərində kiməsə yazılmış məktub tipli yazı vardır. Sarı kağızın ilk səhifəsində bəzi yerləri oxuna bilməyən belə bir yazı vardır: "Baes həyatəm, vəsilə bəhayəlm pedər..... şəmayim. Bəəd məruz huzure şərifə sudur feyzi gəncvər gəz oldur ki, həftəyə qozaştedə ənami şəriflərinizə rəncidə olmaq birlə iltifate-pedəranəniz olan bəndəqan olmaq əqabində məmnun və məzmun olmağımızı həzrətlərinə ərz və həmvərəmin hülli-vəch təhsil kəmalətə təmam ihtimam göstərməgimi xəta ömrü xeyir dualarınızı rica edir qulunuz". Bu kağızın sonunda isə bir cümlə: "Seyyidi fərd Pirim həzrətlərinin risaləsi" yazılmışdır.

Əlyazmanın kağızı mavi, xətti nəstəliqdir. Səhifədə sətirlərin sayı müxtəlifdir. Mətn qara mürəkkəblə yazılmış, rəvayət başlıqları fərqləndirilmək üçün üzərindən qırımızı rəngli mürəkkəblə xətt çəkilmişdir. Mətn "Bismilləh-rahməni-rahim" sözləri ilə başlayır, "Rəvayət olunur ki" sözləri ilə bitir. Əlyazma naqisdir, 26 mənqibədən ibarətdir.

3. Duruca nüsxəsi. Bu nüsxə Qəbələ rayonunun Duruca kəndində yaşayan

Məmmədov Ruslan Ənvər oğlunun şəxsi kolleksiyasındadır. Nüsxənin həcmi 70 vərəqdır. Ölçüsü 17x11 sm-dir. Mavi rəngli Rusiya filiqranlı vərəqdə nəstəliq xətti ilə yazılmışdır. Hər səhifə 9 sətirdən ibarətdir. Cildi qəhvəyi rəngli dəridir. Mətn qara, rəvayət başlıqları qırmızı mürəkkəblə yazılmışdır. Hər cümlənin arasında qırmızı sü-kun işarəsi vardır. Sonuncu səhifədə həm yazı ilə, həm də rəqəmlə hicri 1245-ci il yəni miladi 1829-cu il tarixi qeyd olunmuşdur. Mətn başlayır: "Bu risalə Şeyx Pir Məhəmməd əl-Gəncəvi həzrətləri Qaddəsallahi sırrəhul-əzizin əssah rəvayətlə bəzi mənəqibindəndir". Bitir: "Təmmət mənəqibi-Şeyx Pir Məhəmməd əl-müləqqəb bi Qara Pirim əl-Gəncəvi dər sənəyi-dərtarixi-əlf və miətəyn və xəmsə vəərbəinə minəl-hicrəti 1245".

Tədqiqata cəlb etmək üçün əldə etdiyimiz bu nüsxələr qarşılaşdırılmış, mətnşünaslıq baxımından tekstoloji təhlil edilmişdir. Nüsxələr müxtəlif xəttatlar tərəfindən yazılmışdır. Nüsxələrin üzü köçürülərkən mətnlər arasında baş verən bəzi fərqliliklərə rast gəldik. Nüsxələrdən "Türkiyə nüsxəsi" və "Duruca nüsxəsi" tamdır, "Bakı nüsxəsi" isə naqisdir. Tam nüsxələrdə 36 mənqibə, "Bakı nüsxəsi"ndə isə 26 mənqibə var. Onun son 10 mənqibəsi yoxdur. Hər üç nüsxədə mənqibələr "rəvayət olunur ki" sözləri ilə başlayır.

Nüsxələri transfoneliterasiya edərkən müxtəlif xəttatlarla qarşılaşdıq. Bəzi sözlər və ya cümlələr unudulmuş, daha sonra səhifənin kənarında verilmişdir. Bu hadisə hər üç nüsxədə qarşımıza çıxır. Məsələn: "Türkiyə nüsxəsi"nin 8b səhifəsində "Əlhəmdulillah sizin nəfəsiniz ilə zamanınızda dəxi ölü həyat bulduğunuz gözümüz ilə gördük" cümləsində "nəfəsiniz ilə" sözləri unudulmuş, səhifənin kənarında cümləyə əlavə edilmişdir. Bundan başqa 11a səhifəsində "Biriniz dəxi bizi Molla Feyzullah evinə qondursun dəyu imtahan edən talibə itab edib buyurur" cümləsində də "biriniz dəxi" sözləri yazılmamış, səhifənin kənarında verilmişdir. Digər nüsxələrə baxdıqda "Bakı nüsxəsi"ndə 14b səhifəsində "Bəədə Şeyx Əmir dərvişlərinə nəsihətə başlarlar. Nəsihət tamam olduqda dua edərlər" cümlələri unudulmuş, səhifənin kənarında verilmişdir. "Duruca nüsxəsi"ndə isə elə ilk səhifədə bu hadisə qarşımıza çıxır. "Dönməmiş ta babası evinə dəgin fərar edüb babası evinə vardıqda babası evində dəxi qərar tutmayub, hər kim gözünə görünsə dəhşət edüb qaçmağa başlayıb" cümləsində "evinə dəgin fərar edüb babası evinə vardıqda babası" hissəsi səhifənin kənarına yazılmışdır.

Bu xüsusiyyətlərdən başqa nüsxələrdə sözlərin digər sözlərlə əvəz edilməsi hadisəsi də qarşımıza çıxır. Ərəb-fars sözlərinin türk sözləri ilə və ya əksinə, türk sözlərinin

türk sözləri ilə əvəz olunma hadisəsini görə bilərik. Məsələn 18-ci mənqibədə "Türkiyə nüsxəsi"ndə "lisan" sözü "Duruca nüsxəsi"ndə "dil" sözü ilə əvəz olunmuşdur. 7-ci mənqibədə "Türkiyə nüsxəsi"ndə "əyyami-səyf" sözü "Duruca nüsxəsi"ndə "yaz günlərində" sözü ilə, "Türkiyə nüsxəsi"ndə "yıqarkən" sözü "Duruca nüsxəsi"ndə "yur ikən" sözləri ilə əvəz olunmuşdur. 33-cü mənqibədə də "Türkiyə nüsxəsi"ndə "söndürür" yazılan söz, "Duruca nüsxəsi"ndə "qaraldır" sözü kimi qarşımıza çıxır. Eyni mənqibədə "şəm" sözü "çıraç" sözü ilə, "işqlanı" sözü isə "pür ənvar olur" sözü ilə əvəzlənmişdir.

Bunlardan başqa bəzi sözlər vardır ki, hər nüsxədə fərqli şəkildə yazılmışdır. Məsələn 22-ci mənqibədə "Türkiyə nüsxəsi"ndə "çigidin" sözü "Bakı nüsxəsi"ndə "çəkirdəsin", "Duruca nüsxəsi"ndə "çəkiddəgin" kimi verilmişdir. Burda söhbət qovun çəyirdəyindən gedir. 34-cü mənqibədə Şah Təhmasibin adı "Duruca nüsxəsi"ndə Şah Təhmas kimi qeyd olunur.

Ümumiyyətlə, nüsxələrdən "Türkiyə nüsxəsi" və "Duruca nüsxəsi" çox aydın, səliqəli və oxunaqlı şəkildə yazılmışdır. "Bakı nüsxəsi" digər nüsxələrlə müqayisədə səliqəsizdir. Cümlələrə gəldikdə "Türkiyə nüsxəsi" ilə "Bakı nüsxəsi"nin cümlələri daha çox eynilik təşkil edir. "Duruca nüsxəsi"ni digər nüsxələrlə qarşılaşdırarkən isə cümlələrdə müəyyən fərqliliklərə rast gəldik. Bütün bu fərqlilikləri ortaya çıxararaq nüsxələri müqayisəli-tekstoloji təhlil ilə işıqlandırmağa çalışdıq.

Ədəbiyyat:

Türkiyə nüsxəsi

Menakıb-ı Pir Muhammed Gencevi // Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Feyzullah efendi, 2142/6

Bakı nüsxəsi

Pir Məhəmməd əl-Gəncürri – Risalə // AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu, B-6622

Duruca nüsxəsi

Şeyx Pir Məhəmməd əl-Gəncəvi həzrətləri Qaddəsallahi sırrəhul-əzizin əssah rəvayətlə bəzi mənəqibindəndir // Ruslan Məmmədovun şəxsi kolleksiyası

İşpirli 2006

Mehmet İşpirli. Mustafa Efendi Feyzullahefendizade // İslam Ansiklopedisi, XXXI cilt. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, sayfa 297-298.

Ögke 2015

Ahmet Ögke. Feyzullah Efendinin Tasavvufi Silsilesi ve Şeceresi // Erzurumlu Şeyhulislam Seyyid Feyzullah Efendi Sempozyumu (31 Ekim – 2 Kasım 2014 Erzurum) Tebliğleri (hazırlayan: Prof.Dr. Ömer Kara). Erzurum, 119-132.

Xəlillilər, 2020

Fariz Xəlilli, Şəhla Xəlilli. Qarabağlı Pir Məhəmmədin "Mənəqibnamə"si (araşdırma, sadələşdirmə və transfonliterasiya). Bakı: Elm və Təhsil, 200 səh.

Tayşi 1995

Mehmet Serhan Tayşi. Feyzullah efendi // İslam Ansiklopedisi, XII cilt. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, sayfa 527-528.

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

MİRAS
AZƏRBAYCANIN Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi
KONKRET İCRAAT BİRLİYİ

Eşqin kanı Qarabağdır!

V BEYNƏLXALQ HƏMZƏ NİGARİ SİMPOZİUMU

MATERİALLARI

2022-ci il Şuşa ilinə həsr olunur.
Quzanlı/Ağdam, 17-19 may 2022-ci il

Hazırlayanlar:

Şəhla XƏLİLLİ
Fəriz XƏLİLLİ
Metin HAKVERDİOĞLU